

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Ako vyzerajú Vianoce u dominikánov, krížových sestier a v kontemplatívnom kláštore?

Vianoce v kláštorech sú zamerané viac na duchovno, no ani v reholných komunitách nechýbajú darčeky, tradičné jedlá, oddych či vianočné rozprávky.

Odlišne však vianočné sviatky prežívajú ružové sestry, ktoré žijú v klauzúre.

Dominikáni pražia kávu

Pestré zloženie reholnej komunity sa odzrkadlí aj na Vianoce. Dominikáni v Dunajskej Lužnej majú až troch bratov z východu, preto určite budú na Štedrú večeru orechové aj makové bobáľky.

„Samozrejme, bude aj kapustnica s hubami a pečená ryba so zemiakovým šalátom od našich sestier dominikánok. Brat Stanislav je vynikajúci kuchár aj rybár, tak uvidíme, čo tento rok pripraví,“ prezradil Bruno Branislav Donoval, prior v kláštore na Žitnom ostrove.

Prežívanie Vianoc v reholi je podľa neho podobné ako v rodine. „Okrem toho vnímame vzájomnú spolupatričnosť s veriacimi, ktorí nám nosia koláče, ale aj klobásky, oblátky či trubičky, iní zas medovníky,“ hovorí brat Bruno.

Z toho, čo im prinesú ľudia, sa reholníci zasa podelia s ďalšími. Dar veriacich sa tak stáva darom komunity pre iných. Komunita dominikánov neďaleko Bratislavy vníma blízkosť s veriacimi aj na Štedrý večer.

„O osemnástej hodine sa rozozvučia kostolné zvony, a tak celá farnosť vie, že je čas spoločne zasadiť k štedrovečernému stolu a osláviť vigíliu narodenia Spasiteľa,“ dodáva brat Bruno.

Reholníci sa v tom čase začínajú modliť prvé vešpery z Narodenia Pána. Po spoločnej modlitbe v refektári zasadnú k jednoducho prestretému stolu.

Celý kláštor je presiaknutý vôňou vianočného stromčeka a posvätnou atmosférou z blízkeho príchodu Pána Ježiša. Pri stole jeden z bratov prečíta rodokmeň Ježiša Krista z Matúšovho evanjelia a prior zažela celej komunite požehnané vianočné sviatky. Potom prednesie modlitbu požehnaní a bratia zasadnú k štedrej večeri. „Keďže sme malá komunita, po večeri rýchlo umyjeme riad a zároveň pripravíme stolovanie na raňajky,“ opisuje prior.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Dominikán Bruno Donoval pred dverami kláštora v Dunajskej Lužnej. Foto: Pavol Rábara

Dominikáni si zvyknú dávať aj drobné darčeky, ktoré rozdáva predstavený alebo jeden z novicov. „No nie sú to rukavice či ponožky, skôr niečo vtipné alebo užitočné,“ pokračuje rehoľník.

Niekedy sa stáva, že bratov prekvapia nevšedným darom aj veriaci. „Pred pár rokmi sme dostali od farníkov napríklad značkový kávovar. Ostatné dva roky naša komunita kávu nielen pije, ale dokonca aj praží v spolupráci s jedným farníkom z Rovinky, ktorý má vlastnú pražiareň a je náruživý kávičkár,“ hovorí rehoľník s úsmevom. Bratia nakupujú kvalitnú zelenú kávu a potom ju spolu pražia a distribuujú.

Niekoľko vriec vlastnej kávy vyprodukovali aj pri príležitosti 800. výročia narodenia svätého Dominika pre nebo. Caffé San Domenico s mottom „Spolu za jedným stolom pri šálke dobrej kávy“ je inšpirované spoločným stolovaním sv. Dominika a jeho bratov v Mascarelle, ktoré je znázornené na drevených doskách z Bologne.

Štedrú večeru pripravujú všetci spoločne. Úlohy si podelia podľa toho, kto čo vie najlepšie. „Kto nevie variť, tak pomôže očistiť zemiaky,“ vraví prior miestnej komunity.

Koláče či medovníky však rehoľníci nepečú, keďže im ich radi donesú ochotné gazdinky z

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

farnosti. Medzi sviatkami sa komunity bratov kazateľov niekedy aj navštevujú, napríklad z Dunajskej Lužnej navštívia spolubratov v Bratislave na Kalvárii alebo opačne.

Niektorí bratia zvyknú navštíviť svojich rodičov alebo príbuzných z rodiny, ale keďže vianočné obdobie je pomerne náročné aj na duchovnú službu, nemôžu z kláštora odísť všetci.

Vianočným sviatkom v komunite dominikánov predchádza aj duchovná príprava počas Adventu, ktorú sa za bežných okolností snažia ponúknuť aj svojim veriacim. Tento rok dominikáni v spolupráci s Dominikánskym mariánskym centrom v Košiciach ponúkli adventnú duchovnú obnovu na tému: Radostné tajomstvá posvätného ruženca.

Vo farnosti sú obľúbené aj roráty pri sviečkach s gregoriánskym chorálom. Tento rok však pre pandémiu boli len online.

Ružomerské rehoľníčky koledujú susedom

„Snažíme sa Advent prežiť duchovne, pri nejakej myšlienke alebo pri úryvkoch Svätého Otca,“ prezrádza sestra Mária Terézia Dobrovičová, predstavená ružomerskej komunity Kongregácie Milosrdných sestier Svätého Kríža. Pre Svet kresťanstva hovorí, že v kláštore si každá sestra vyžrebuje inú spolusestru a počas Adventu sa za ňu modlí.

Pokiaľ ide o Štedrý deň, ten vyzerá podobne ako v iných domácnostiach. „V malých komunitách robíme v kuchyni všetko spoločne, naplánujeme si, ktorá sestra má čo na starosť, podľa toho, kto čo vie,“ približuje postup prác v päťčlennej komunite jej predstavená. Sestry počas dňa tiež dodržiavajú zvyk postiť sa.

Rehoľníčky si spoločne pripravujú tradičné jedlá ako kapustnicu, šalát, rybu či oblátky. Keďže v komunite žije viacero východniarok, tak nechýbajú ani bobálky alebo opekance.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Komunita krížových sestier v Ružomberku. Sestra Mária Terézia Dobrovičová vpravo hore.
Foto: archív sr. Márie Terézie

Pred tým, ako sa začne štedrá večera, pomodlíme sa večery, ak je komunita väčšia, mladšie sestry si pripravia nejakú scénu s duchovným zameraním o Vianociach. Sestry sa tiež modlia modlitbu pred štedrou večerou a prečítajú si zo Svätého písma úryvok o narodení Ježiša Krista.

„Potom si poprajeme pekné sviatky a spoločne večeríme. Po večeri ideme k stromčeku, kde si každá nájde darček,“ priblížila prešovská rodáčka.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Darčeky si dávajú reholné sestry navzájom, zväčša každá pripraví niečo pre tú, za ktorú sa počas Adventu modlila.

Pred pandémiou sestry v Ružomberku zvykli ešte navštíviť najbližších susedov, povinšovať im a zahrať niečo na gitare alebo harmonike. „To bolo milé a osobné. Poznáme sa, pomáhame si, tak chceme im aj takýmto spôsobom povinšovať,“ hovorí sestra Mária Terézia.

Krížové sestry v Ružomberku trávajú ako komunita Vianoce spolu. Keďže pracujú v školstve, majú počas sviatkov dovolenky. Sestra Mária Terézia však hovorí, že v iných komunitách sú sestry, ktoré pracujú v nemocnici a tam trávajú aj vianočné sviatky.

V kaplnke Sestier sv. Kríža v Ružomberku. Foto: archív sr. Márie Terézie Dobrovičovej

„Väčšinou sa snažia zobrať si služby tak, aby mohli byť doma kolegyně, ktoré majú rodiny,“

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

vyzdvihuje ružomerská predstavená ochotu svojich spolusestier. Krížové sestry sa usilujú cez Vianoce myslieť aj na iných. Napríklad v komunite v Trnave pred pandemiou sestry zvykli na štedrú večeru pozvať aj niekoľkých ľudí, ktorí žijú sami.

Reholníčky si počas Vianoc rady pozrú aj nejakú rozprávku. Počas sviatkov domov nechodia, len vo výnimočných situáciách, ak si to vyžadujú rodinné okolnosti. „Majú možnosť k nám prísť príbuzní, buď na otočku, alebo ak sú zďaleka, tak aj na dva dni. My však celé sviatky ostávame v kláštore,“ uzatvára sestra Mária Terézia Dobrovičová.

Ružové sestry pri štedrej večeri mlčia

Vianoce sú výnimočné aj pre Služobnice Ducha Svätého ustavičnej poklony, nazývané aj ružové sestry. Vianoce prežívajú najmä v modlitbe a rozjímaní.

„Vianoce v kláštore sú úplne iné ako Vianoce vo svete. Myslím, že u nás v klauzúre ešte o to viac, že hluk vonkajšieho sveta k nám nepreniká. Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré človek prežíva v kláštore,“ hovorí pre Svet kresťanstva sestra Stella Mária z kláštora v Nitre. Podľa nej sa v kláštore tešia z Vianoc podobne čisto ako deti. „To podstatné pre nás je duchovné prežívanie a to vonkajšie tomu dopomáha,“ hovorí.

Prežívanie Vianoc ružových sestier je ovplyvnené ich zakladateľom svätým Arnoldom Janssenom, ktorý bol fascinovaný tajomstvom vtelenia Božieho slova.

Ako vysvetľuje sestra Stella Mária, svätý Arnold počas celých sviatkov ostával v adorujúcom obdivie. Všetko bolo obklopené zvláštnym duchom. Sestry a bratia mali zvláštne modlitby, procesie či pobožnosti, ktoré sa zachovali dodnes, aj keď niektoré v pozmenenej podobe.

„Aj my sa snažíme nanovo prežiť tieto tajomstvá viery, nielen ako spomienku na niečo, čo sa odohralo pred dvetisíc rokmi. Toto tajomstvo vtelenia sa pokúšame nanovo prežívať,“ hovorí kontemplatívna reholníčka.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Pobožnosť pred polnočnou sv. omšou. Foto: archív ružových sestier

V kláštore sestier, ktoré žijú v prísnej klauzúre, vyzerá ináč aj Štedrý deň. Sestry sa postia až do večere. Samotnú štedrú večeru prežívajú v mlčaní pri zapálených sviečkach s hrajúcimi koledami v pozadí.

Pred štedrou večerou predstavená prečíta evanjelium o narodení Pána. Večera pozostáva z jedál, ako je zvykom v danej krajine. V medzinárodných komunitách býva aspoň jedno jedlo typické pre krajiny, z ktorých sestry pochádzajú. „Na štedrovečernom stole máme často tiež dobroty od našich blízkych a dobrodincov. Tak si na nich spomíname aj pri stole,“ vysvetľuje sestra Stella Mária.

Po večeri si môžu ísť sestry na chvíľu ľahnúť alebo adorujú do polnočnej svätej omše. O jedenástej večer majú spoločnú liturgickú modlitbu posvätného čítania a po nej nasleduje svätá omša.

Polnočná sa začína pobožnosťou, ktorú napísal svätý Arnold Janssen. Komunita sa pätnásť minút pred polnocou stretne pri jasličkách v kláštore so zapálenými sviečkami v rukách. Do

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

kláštora príde aj kňaz – ide o jednu z mála výnimiek, keď môže kňaz vstúpiť do klauzúry.

„Spieva sa vianočná pieseň, kňaz prečíta úryvok z Evanjelia podľa sv. Jána, nasleduje vzývanie Krista a modlitba sv. Arnolda Janssena. Potom najmladšia sestra zoberie Jezuliatko a v procesii sa ide do kostola, kde ho položí k oltáru. Kňaz potom spieva rímske martyrológium a prečíta podľa neho slávnostné oznámenie o narodení Pána,“ približuje slávenie sestra Stella Mária.

Príprava kalendárov pre dobrodincov. Foto: archív ružových sestier

Po svätej omši sa sestry zvyknú zísť pri stole, kde už majú povolené rozprávať, dajú si koláčiky, niekedy aj víno.

Ružové sestry majú 25. december ako voľný deň. Znamená to, že sa môžu celý deň rozprávať, spoločne majú zvyčajné modlitby. „Druhý sviatok vianočný je zasa ako nedeľa, teda rozpráva sa pri stole po obede, rehoľníčky majú voľné poobedie, okrem spoločných modlitieb,“ objasňuje sestra Stella Mária. Niekedy si mladšie sestry pripravujú nejakú scénu, ktorá býva po večeri.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Sestry sa na Vianoce tiež pripravujú pečením koláčov, dobrodincom pripravujú drobné ručne vyrobené darčeky.

Kontemplatívne sestry sa podľa sestry Stelly Márie počas Adventu za seba modlia, darčeky na Vianoce si nedávajú, ale predstavená zvykne pre každú niečo pripraviť.

Keďže klauzúrne sestry von nevychádzajú, nákupy riešia cez internet, predtým im nakupovala jedna pani, ktorú zamestnávajú. Stromček do kaplnky im obyčajne darujú ľudia a v jedálni majú jeden z vlastnej záhrady alebo ho tiež dostanú ako dar. **Modlitba ružových sestier, ktorú sa modlia pred polnočnou omšou pri jasličkách**

Nebeský Otče, ďakujeme Ti, že si svojho Jednorodného Syna poslal na zem a daroval si nám ho ako nášho Brata a Spasiteľa.

Večný Syn, ďakujeme Ti, že si nepohrdol naším biednym telom, že si sa pre nás stal dokonca bezmocným dieťaťom, aby si sa neskôr stal za nás obetným baránkom na dreve kríža.

Duchu Svätý, ďakujeme Ti, že si svojou Božskou mocou utvoril poklony hodné človečenstvo tohto Dieťaťa a skrze Pannu Máriu si nám Ho dal, aby nás urobil Božími deťmi a dedičmi neba.

Svätý Trojjediný Bože, daruj nám milosť, aby sme sa Ti za toľkú lásku, milosrdenstvo a dobrotu odvdáčili vernou a pravou láskou. Amen.

(sv. Arnold Janssen)

Na otázku, či zvyknú sestry volať rodičom, sestra Stella Mária vysvetľuje, že na tretiu adventnú nedeľu posielajú domov list. Rodičia či príbuzní im môžu zatelefonovať počas Druhého sviatku vianočného, prípadne v ďalšie vianočné dni.

„Cez Vianoce nás pred jasličkami preniká úžas nad vynaliezavosťou Božej lásky, tu adorujeme v tichej osobnej modlitbe a cítime, že sa tam stretávame so všetkými, ktorým sme predtým poslali vianočné pozdravy, so svojimi blízkymi, s misionármi, za ktorých sa modlíme. V týchto okamihoch prežívame zvláštne puto s nimi všetkými,“ uzatvára sestra Stella Mária.

Prvé Vianoce v kláštore prežíva každý ináč

Oslovených rehoľníkov sme sa pýtali, či im počas Vianoc nechýbajú príbuzní a rodina a ako prežívali svoje prvé sviatky v kláštore.

„Pochádzam z Banskej Bystrice a prvé sviatky v reholi som zažil v pomerne veľkej komunitě v Košiciach,“ približuje dominikán Bruno Branislav Donoval.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Podľa jeho slov tam mohol vnímať iné tradície, na aké bol zvyknutý z Horehronia. Bratia pochádzali z celého Slovenska: z Abova, Zemplína, zo Šariša či z Oravy, alebo Záhoria. Niečo bolo príbuzné, ale predsa odlišné, a tak štedrá večera v kláštore mala „všehočuť“. „Boli tam opekance, kapustnica, mačanka aj vyprášaná ryba či tradičný kapor. Každý priniesol niečo zo svojho regiónu a tak sme sa vzájomne obohatili,“ vymenúva brat Bruno.

Dominikán spomína, že síce bolo na stole všetkého dostatok, ale v striedmosti. Po večeri a darčekoch mohli mladí novici aspoň na pár minút telefonicky pozdraviť svojich rodičov a príbuzných. Mimoriadny zážitok mal z polnočnej omše, pred ktorou spolubratia zahráli tzv. pastiersku hru z Terchovej.

Azda najsmutnejšie Vianoce zažil predstavený dominikánov v Dunajskej Lužnej minulý rok, keď všetci štyria spolubratia boli pre covid v karanténe. „Bol som tu úplne sám. Zvláštny pocit som mal, keď som zdobil v refektári vianočný stromček a potom chystal pre bratov ‚štedrú večeru‘, ktorú som každému zvlášť priniesol k dverám cely,“ uzatvára.

Sestra Mária Terézia Dobrovičová hovorí, že prvé Vianoce v reholi pre ňu neboli bolestné. „Bolo to nové, spoznávala som, aké to je v kláštore. Niekedy si spomeniete viac na blízkych. Je to podobné aj v rodinách, keď sa niekto vydá alebo ožení, alebo musí odcestovať, trávi Vianoce mimo domova. Nezažila som však, že by mi bolo smutno, no príbuzným sa ozvem, zavoláme si a myslíme na seba,“ približuje predstavená krížových sestier v Ružomberku.

Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra

Sestra Stella Mária. Foto: archív Postoj/Pavol Rábara

Na záver sestra Mária Terézia Dobrovičová pripomína, aby sme si vo všetkom ťažkom, čo prežívame, uchovali nádej, že Pán na nás nezabúda a prináša nám nádej. „Aby sme si uvedomovali, že prichádza do jasiel' a chce byť s nami. Manuel - Boh s nami.“

Kontemplatívna sestra Stella Mária priznáva, že po vstupe do kláštora jej bolo počas Vianoc aj smutno, a to za vecami, ktoré prežívala vonku. „Človek sa učí pozerat' na svet ináč. My sme si toto zvolili, toto som si vybrala a toto chcem. Malé obety prinášajú väčšie účinky niekde inde. Myslím si, že horšie je to pre rodičov či príbuzných, kde tá dcéra chýba viac,“ zamyslela sa Služobnica Ducha Svätého ustavičnej poklony.

„Keď však človek prežije slávnosť a duchovné dary, tisícnásobne to vynahradí radosti, ktoré ponúka svet vonku,“ dodáva Stella Mária z nitrianskeho kláštora.

Pavol Hudák / Svet kresťanstva / Postoj.sk

The post [Vianoce v kláštore / Svet nemá ani poňatia o radoostiach, ktoré prežívame, hovorí klauzúrna sestra](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky [zasvatenyzivot.sk](#).)